

## VÉGSŐ BESZÁMOLÓ



**Az Ökotárs Alapítvány által támogatott**  
(azonosító sz.: PP 1670)

### **SZŐDRÁKOSI PROGRAM**

[Lápok és kisvízfolyások vizsgálata, védelme és rehabilitációja a Sződrákosi-patak vízgyűjtőjén]

(I. ütem: 2003-2004)

**„Környezeti szemléletformálás és nevelés” c. projektének**

**megvalósításáról**



**Tavirózsa Környezet- és Természetvédő Egyesület**

2005. január

## Tartalomjegyzék

### 1. A projekt célja, megvalósítása és eredményei

#### Mellékletek

- A) Meghívók tartalma (az események helyszínei, időpontja, tematikája, illetve az előadók és terepi vezetők nevei)
- B) A Tavirózsa fórum, előadások és terepgyakorlatra meghívottak listája, jelenléti ívek
- C) Fotók a projekt eseményeiről
- D) A Tavirózsa Rajzpályázat díjazottjainak listája
- E) A veresegyházi HÁTTÉR-KÉP c. lapban megjelent cikkek a Projekt eseményeiről

## 1. A projekt célja, megvalósítása és eredményei

A Tavirózsa Egyesület által indított, a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium (KvVM) által is támogatott SZŐDRÁKOSI PROGRAM (a továbbiakban: Program) egyes projektjei a következők:

1. Kisvízfolyások vizsgálata, védelme és rehabilitációja projekt
2. Lápok felmérése, védelme és rehabilitációja projekt
3. Felszín alatti vizek vizsgálata és védelme projekt
4. Tájékvédelmi projekt
  - 4.a. Illegális hulladéklerakók felmérése alprojekt
  - 4.b. Egyedi tájértékek kataszterezése alprojekt
5. Környezeti szemléletformálás és nevelés projekt

A Program I. ütemében (2003-2004) az 1. és 2. projektek megkezdésére, a kisvízfolyások és lápok állapotfelmérésére, illetve - az Ökotárs Alapítvány támogatásának köszönhetően - az 5. projekt (a továbbiakban: Projekt) teljes lebonyolítására nyílt lehetőségünk.

*A Projekt célja a Program többi projektje keretein belül elért eredmények bemutatása a Sződrákosi-patak vízgyűjtőjén élő döntéshozók, civil szervezetek, gazdálkodók, illetve a lakosság szemléletformálása érdekében.*

A Projekt keretén belül került megrendezésre a „Tavirózsa fórum, előadások és terepgyakorlat” c. rendezvénysorozatunk és a Tavirózsa Rajzpályázat.

### **Tavirózsa fórum, előadások és terepgyakorlat**

A rendezvénysorozatra levélben meghívtuk a Sződrákosi-patak vízgyűjtőjének

- polgármestereit, önkormányzati képviselőit,
- környezet- és természetvédő, és egyéb civil szervezeteit,
- illetve a vízgyűjtő lakosságát és gazdálkodóit.

Az előadásokat és terepgyakorlatokat egyesületünk tagjain kívül külső szakértők, illetve más civil szervezetek képviselői tartották (a Duna-Ípoly Nemzeti Parktól, a Mátyásfa Környezetvédő Egyesülettől stb.).

Az előadások után megtartott fórumok igen hasznosnak bizonyultak a Sződrákosi-patak vízgyűjtőjét érintő legfontosabb környezet- és természetvédelmi problémák, illetve a legsürgetőbb tennivalók megvitatására, a kapcsolatok kialakítására. Az előadásokat követő terepgyakorlatok kitűnő lehetőséget biztosítottak a résztvevők „megszerzett” ismereteinek közvetlen megtapasztalásához.

Rendezvényeink fontosabb eseményei és tematikája röviden (részletesebben ld. az „A” mellékletben):

I. Tavirózsa fórum, előadások és terepgyakorlat (2004. május 21-22):

A Szódrákosi Program bemutatása

Nyitó előadásunk (május 21.) témája a Szódrákosi Program megismertetése volt. A május 22-ei, délelőtti terepgyakorlaton a védett veresegyházi Malom-tó különleges úszólápjainak élővilágát figyeltük meg (ld. az „E” mellékletben a cikket), délután pedig - többek között - a Pamut-tó partján virágzó, talajlakó orchideákat csodáltuk meg.

II. Tavirózsa fórum, előadások és terepgyakorlat (2004. október 1-2):

Vizes élőhelyeink múltja, jelene és jövője

Október 2-án madármegfigyelés a Pamut-tó körül a Nemzetközi Madármegfigyelő Nap apropóján (az adatokat továbbítottuk az MME felé). A délutáni túra témája: a Malom-tavat ért emberi beavatkozások ismertetése (a középkortól napjainkig), illetve azok hatása a tó vízminőségére és élővilágára. A kirándulás után a résztvevők egy része közös estebéden (szarvas pörkölt, házi galuskával) vett részt egy tóparti házban.

III. Tavirózsa fórum, előadások és terepgyakorlat (2004. október 17.):

A Szódrákosi-patak vízgyűjtő területének gombavilága, lepke, madár-, és halfaunája

A gombaszakértő által vezetett gombásztúra után a gyűjtött erdei gombákból finom ebédet főztünk.

A Projekt megvalósítása során felhasznált kommunikációs eszközök:

- saját honlap ([www.tavirozsa.fantom.hu](http://www.tavirozsa.fantom.hu)): folyamatos tájékoztatást nyújtottunk rendezvényeink tervezett helyszíneiről, illetve írásos és képi beszámolót is készítettünk azokról,
- helyi lapok (ld. az „E” mellékletet),
- iskolai hirdetőtáblák,
- telefon, fax, levelezés.

### **Tavirózsa Rajzpályázat**

A rajzversenyt a veresegyházi Fabriczius József Általános Iskola alsó osztályaiban (1-4. o.), illetve faluiújságon hirdettük meg, 2004. október utolsó hetében. A természetet, és ezen belül is a vizes élőhelyek élővilágát ábrázoló művek elkészítésére három hét állt rendelkezésére a gyerekeknek. A beérkezett igen nagyszámú rajz, illetve festmény

(350 db.) ellenére igyekeztünk minél többet díjazni. Az eredményhirdetés napján, 2004. november 12-én 46 pályaművet jutalmaztunk.

A kiosztott díjak a következők voltak:

- Süni újságok, élővilágot ábrázoló memóriakártyák, könyvek, kerámia „récék”,
- az Egyesület tagjai és mások által készített madárodúk,
- rövidujjú póló a Tavirózsa Egyesület emblémájával.

### **A Projekt fontosabb eredményei**

Tapasztalataink szerint a természeti értékek pusztulásának, pusztításának megakadályozásában döntő szerepe van a megfelelő kommunikációnak és az ismeretek átadásának. A releváns információk nagy része gyakorlatilag nem jut el a társadalom különböző szereplőihöz (döntéshozók, gazdálkodók stb.). Az információhiány amellett, hogy közvetlen pusztítást eredményezhet, megakadályozza a döntéshozók társadalmi kontrolljának egészséges működését is.

A Projekt elindítása ezért egy fontos, hiánypótló lépés volt Egyesületünk életében. Megalakulásunk (1996) óta ugyanis kevés lehetőségünk nyílt arra, hogy kilépve a társadalom elé bemutathassuk a helyi, térségi természeti értékeket, megfogalmazhassuk a legfontosabb természetvédelmi problémákat és tennivalókat.

*Mind a lakossági és gazdálkodói, mind a döntéshozói oldalon sikerült elérni a pozitív eredményeket, a Tavirózsa Rajzpályázat pedig különösen jól sikerült. Ez arra sarkall minket, hogy Projektet 2005-ben is folytassuk, melyben továbbra is számítunk az Ökotárs Alapítvány támogatására.*

#### Eredmények:

- kapcsolatépítés, tapasztalatcsere, együttműködés állami és civil szervezetek képviselőivel:

*Rendezvényeinknek szerepe volt abban, hogy a Duna-Ipoly Nemzeti Park, Sződ, Csörög, Vácrátót és Veresegyház önkormányzata, illetve a védett területek magán- (!) és önkormányzati tulajdonosai a Sződrákosi Program folytatására benyújtott új pályázatunkat (KÖVICE) támogatták (II. ütem: Kisvízfolyások és lápok védelme, kezelése és rehabilitációja, 2005-2006).*

Kapcsolatot építettünk ki a KvVM Természetvédelmi Hivatalának, és a megjelent civil szervezetek képviselőivel (Szadai SE Turista Szakosztálya, Értelmes Évek Nyugdíjas Klub stb.), illetve utóbbiak megkeresésére további közös programokat szerveztünk

- a Tavirózsa Rajzpályázatra 350 (!) pályamű érkezett, melyből 46-ot díjaztunk.
- új tag jelentkezése az Egyesületünk által 2001-ben alapított Ivacsi Természetvédő Csoportba

- Sződrákosi Vízyűjtő Szövetség megalakításának megfogalmazása és elhatározása a fenntartható táj- és vízgazdálkodás megteremtése érdekében (az I. fórumon)
- megrendelések az Egyesületünk közreműködésével készített környezeti szemléletformáló DVD-re (Elpazarolt értékeink - A veresegyházi Malom-tó)
- a harmadik terepgyakorlaton sor került a tagságunk és más meghívottak által (2004. szeptember 26-án) készített madárodúk egy részének (17 db.) kihelyezésére (az Ivacsi Természetvédő Csoport kirándulásán)

[Megjegyezzük, hogy az előadásokon és terepgyakorlatokon a relatív kis számú résztvevő ellenére (az ötödik terepgyakorlaton esős nap volt) a jelenlévők többsége igen aktív volt, melyet a fenti eredmények is bizonyítanak.]

## **MELLÉKLETEK**

**A) Meghívók tartalma (az események helyszínei, időpontja, tematikája, illetve az előadók és terepi vezetők nevei)**

**I. Tavirózsa fórum, előadások és terepgyakorlat**

<b>A SZŐDRÁKOSI PROGRAM BEMUTATÁSA</b> - Az Ökotárs Alapítvány támogatásával -	
<b><u>Előadások és fórum</u></b> <i>Helyszín: Átrium Üzletház Galériája a Fő téren (Veresegyház)</i>	<b><u>Terepgyakorlatok</u></b> <i>Helyszín: Malom-tó és a Sződrákosi-patak mente (Veresegyház)</i>
<p><b>2004. május 21. (péntek)</b></p> <p>16<sup>30</sup>: A Sződrákosi Program bemutatása, a Sződrákosi-patak vízgyűjtőjének lápjai <i>Előadó: Tatár Sándor (Tavirózsa Egyesület)</i></p> <p>17<sup>00</sup>: A Sződrákosi-patak vízgyűjtőjének kisvízfolyásai <i>Előadó: Dukay Igor (Mátyásfa Egyesület)</i></p> <p>17<sup>30</sup>: A Sződrákosi-patak vízgyűjtője természeti területeinek általános jellemzése <i>Előadó: Csáky Péter (Duna-Ipoly Nemzeti Park)</i></p> <p>18<sup>00</sup> -: Fórum (kötetlen beszélgetés az előadókkal)</p>	<p><b>2004. május 22. (szombat)</b></p> <p>9<sup>00</sup>: Az Ivacsi Természetvédő Csoport kirándulása: Csónakázás a Malom-tó úszószigetei között Találkozó: a Malom-tó strandépülete előtt <i>Terepi vezető: Tatár Sándor</i></p> <p>15<sup>30</sup>: A vízgyűjtő civil szervezeteinek, érdeklődő lakosainak és önkormányzati képviselőinek terepbejárása a Sződrákosi-patak mentén (a Pamut-tó fölötti szakasz szadai és veresegyházi része) Találkozó: Ivacs vonat megállóhely <i>Terepi vezető: Dukay Igor</i></p>

## II. Tavirózsa fórum, előadások és terepgyakorlat

<b>VIZES ÉLŐHELYEINK MÚLTJA, JELENE ÉS JÖVŐJE</b> - Az Ökotárs Alapítvány támogatásával -	
<b><u>Előadások és fórum</u></b> <i>Helyszín: Átrium Üzletház Galériája a Fő téren (Veresegyház)</i>	<b><u>Terepgyakorlatok</u></b> <i>Helyszín: Malom-tó és a Pamut-tó (Veresegyház)</i>
<p><b>2004. október 1. (péntek)</b></p> <p>17<sup>30</sup>: Malom-tó, Veresegyház elhanyagolt tava (előadás és egyesületi közreműködéssel készült film vetítése) <i>Előadó: Tatár Sándor (Tavirózsa Egyesület)</i></p> <p>18<sup>00</sup>: Vízrendezések és visszarendezések a Szódrákosi-patak vízgyűjtőjén <i>Előadó: Dukay Igor (Mátyásfa Egyesület)</i></p> <p>18<sup>30</sup>: Pusztuló lápok és mocsarak a Szódrákosi-patak mentén <i>Előadó: Csáky Péter (Duna-Ipoly Nemzeti Park)</i></p> <p>19<sup>00</sup>-. Fórum (kötetlen beszélgetés az előadókkal)</p>	<p><b>2004. október 2. (szombat)</b></p> <p>10<sup>00</sup>: Terepbejárás az Ivacsi Természetvédő Csapattal Találkozó: Pamut-tó, Japán Szoborpark A Pamut-tó élővilágának bemutatása, madármegfigyelés <i>Terepi vezető: Tatár Sándor</i></p> <p>14<sup>00</sup>: Terepbejárás a helyi és térségi lakosokkal, képviselőkkel Találkozó: Malom-tó, strandbejárat A Malom-tó és környezete élővilágának bemutatása <i>Terepi vezető: Tatár Sándor</i></p>

### III. Tavirózsa fórum, előadások és terepgyakorlat

<b>A SZŐDRÁKOSI-PATAK VÍZGYŰJTŐ TERÜLETÉNEK GOMBAVILÁGA, LEPKE-, MADÁR- ÉS HALFAUNÁJA</b> - Az Ökotárs Alapítvány támogatásával -	
<u>Előadások és fórum</u> <i>Helyszín: Átrium Üzletház Galériája a Fő téren (Veresegyház)</i>	<u>Terepgyakorlat</u> <i>Helyszín: Fenyves (Veresegyház)</i>
<p><b>2004. október 17. (vasárnap)</b>                      14<sup>30</sup>: Sződliget és környéke lepkefaunája  <i>Előadó: Háczy Tamás (Papilio Alapítvány)</i></p> <p>15<sup>00</sup>: A Sződrákosi-patak vízgyűjtőjének madárvilága  <i>Előadó: Dénes János (Papilio Alapítvány)</i></p> <p>15<sup>30</sup>: A Sződrákosi-patak és vízrendszerének halfaunája  <i>Előadó: Dukay Igor és Tatár Sándor (Tavirózsa Egyesület)</i></p> <p>16<sup>00</sup> -: Fórum (kötetlen beszélgetés az előadókkal)</p>	<p><b>2004. október 17. (vasárnap)</b>                      10<sup>00</sup>: Gombásztúra és gombabemutató, ebéd gombaételekből (utóbbi események a Kálvin utcai Irodaházban)                      Találkozó: az Ivacs utca végén (Veresegyház)  <i>Terepi vezető: Krenedits Sándor (Tavirózsa Egyesület) és Dukay Igor</i></p>

## B) A Tavirózsa fórum, előadások és terepgyakorlatra meghívottak listája, jelenléti ívek

### Meghívott polgármesteri hivatalok:

2133	Sződliget	Szent István utca 29.	2163	Vácrátót	Petőfi tér 3.
2134	Sződ	Dózsa György út 216.	2113	Erdőkertes	Fő tér 4.
2135	Csörög	Kisfaludy utca 40.	2112	Veresegyház	Fő utca 106.
2164	Váchartyán	Fő út 55.	2146	Mogyoród	Dózsa György utca 40.
2162	Őrbottyán	Fő út 63.	2100	Gödöllő	Szabadság tér 7.
2165	Kisnémedi	Fő út 5.	2111	Szada	Dózsa György utca 88.

A következő szervezeteket, alapítványokat (illetve képviselőiket) hívtuk meg/vettek részt rendezvényeinken :

Csörögi Faluszépítő Egyesület (Csörög)

„Községünkért, Mogyoróédért” Alapítvány (Mogyoród)

Faluszövetség (Mogyoród)  
Kukukkhegyi Polgárőr Egyesület (Mogyoród)  
1074. sz. Szent László Cserkészcsapat  
Parancsnoksága (Mogyoród)

Székely Bertalan Általános Művelődési Központ (Szada)  
Szadai SE Turista Szakosztálya (Szada)

Agóra Kör (Veresegyház)  
Értelmes Évek Klubja (Veresegyház)  
Veresegyházi Nemzeti Társaskör (Veresegyház)

Veresegyházi HE  
Pamut HE (Veresegyház)

Kék Forrás Környezet- és Természetvédő Egyesület (Budapest)  
PAPILIO Alapítvány (Budapest)

Mátyásfa Környezetvédő Egyesület (Kismaros)

Bükkös-partiak Baráti Köre Egyesület (Szentendre)  
Pismány Baráti Kör (Szentendre)

KvVM Természetvédelmi Hivatala  
Duna-Ipoly Nemzeti Park  
MTA ÖBKI Dunakutató Állomás (Göd)

*Vízgyűjtőn kívüli szervezetek:*

### C) Fotók a projekt eseményeiről

Fotószemelvény a  
„Tavirózsa Fórum, előadások és terepgyakorlat” c. szemléletformáló tevékenységünkről,  
illetve a Tavirózsa Rajzpályázatról

2004. 05. 22.



**1. Találkozás a Természettel**  
(Dukay Igor terepi vezető kalandja egy gyíkkal)



**3. Csónakból fotózott ékszer**

2004. 10. 01-02.



**2. Az Ivacsi Természetvédő Csoport egy része**



**4. Előadás - a Sződrákosi Program bemutatása**  
(Tatár Sándor)



5. Az Ivacsi Természetvédő Csoport és más vendégek a madárodú kihelyezés előtt...



8. Előadás a lápokról (Csáky Péter)



...és alatt



9. Az Értelmes Évek Nyugdíjas Klub és mások a Malom-tó partján



7. A Sződrákosi-patak élővilágának bemutatása (Dukay Igor)



10. Jóleső közös ebéd a séta után

2004. 10. 17.



11. A délelőtti előadások egyik témája a vízgyűjtő lepkefaunája volt



14. Néhányan azok közül, akik vállalták a gombapörkölt (illetve a gombaszakértő) „tesztelését”



12. Gombabemutató a túra után (Krenedits Sándor)



15. Szébbnél szebb festmények és rajzok készültek



13. Több mint 30 különböző gombafaj a terítéken



16. Egy nyertes pályamű



**17. Díjkiosztás...**



**...és egy díjazott**

**D) A Tavirózsa Rajzpályázat díjazottjainak listája**  
(Fabriczius József Általános Iskola, Veresegyház)

1.o

Kertész Mietta 1.c  
Belegrai Szonja 1.c  
Bánsági Barni 1.c  
Hári Bazsi 1.c  
Németh Ádám 1.c  
Vankó Nikoletta 1.g  
Bene Dávid 1.g  
Soós Viktória 1.e

2. o

Csécsey Csaba 2.a  
Horváth Márton 2. a  
Nagy Andrea 2.a  
Necz Balázs 2.a  
Réthelyi Virág 2.a  
Rovó Viktória 2.a  
Dencsi Attila 2.b  
Gál Beni 2.b

Csendes Zorka 2.f  
Farmasi Rebeka 2. f

3.o

Hári Krisztina 3.b  
Gyebrovski Zsolt 3.b  
Marton Attila 3.d  
Wágner László 3.d  
Tőke Arianna 3.d  
Horváth Norbert 3.d  
Tóth Richárd 3.d  
Gindele Tibor 3.d

4.o

Vig Andrea Zsófia 4.a  
Székely Andrea 4.a  
Danku Dorottya 4.b  
Sejtes Imre 4.b  
Szungyi Szilvia 4.c

Nagy Szilárd 4.c  
Necz Dániel 4.c  
Bányai Péter 4.d  
Bertók Adrienn 4.d  
Németh Rebeka 4.d  
Takács Dániel 4.f  
Will Dávid 4.f  
Nagy Réka 4.f  
Csombor Barnabás

4.f

Vörös Betti 4.f  
Kuli Barbara 4.f  
Kovács Ádám 4.f  
Gyurkó Bence 4.f  
Kelemen Zsófia 4.f  
Kerezsi Nikolett 4.f

**E) A veresegyházi HÁTTÉR-KÉP c. lapban megjelent cikkek a Projekt  
eseményeiről**